

ОПШТИНА ДОЛНЕНИ

KOMUNA E DOLLNENIT

Б – Интегрирана еколошка дозвола

ЕКСПЛОАТАЦИЈА НА МИНЕРАЛНА СУРОВИНА – МЕРМЕР
ЛОКАЛИТЕТ ``БЕЛА ПОЛА`` - НЕБРЕГОВО, ОПШТИНА ДОЛНЕНИ

Оператор

``ЛАРИН МРАМОР КОМПАНИ`` АД - СКОПЈЕ

| БУЛ. АНКАРСКА БР.29 А

Б – ИНТЕГРИРАНА ЕКОЛОШКА ДОЗВОЛА

Трговско друштво
за производство и истражување
``ЛАРИН МРАМОР КОМПАНИ`` АД-Скопје
експорт – импорт

бул. ``Анкарска`` бр.29 А
1000, Скопје

Број на дозвола

(Бр.) **09-886/4** од **26.10.2022г.**

СОДРЖИНА

Вовед	3
Дозвола	5
Услови	6
1. Инсталација за која се издава дозволата	6
2. Работа на инсталацијата	9
2.1. Техники на управување и контрола	9
2.2. Суровини (вклучувајќи и вода)	11
2.3. Ракување и складирање на отпадот	12
2.4. Преработка и одлагање на отпад	14
2.5. Спречување и контрола на хаварии	15
2.6. Мониторинг	16
2.7. Престанок со работа	17
2.8. Инсталации со повеќе оператори	18
3. Документација	19
4. Редовни извештаи	21
5. Известувања	22
6. Емисии	23
6.1. Емисии во воздух	23
6.2. Емисии во почва	24
6.3. Емисии во вода (различни од емисиите во канализација)	24
6.4. Емисии во канализација	25
6.5. Емисии на топлина	27
6.6. Емисии на бучава и вибрации	27
7. Пренос до пречистителна станица за отпадни води	29
8. Програма за подобрување	30
9. Договор за промени во пишана форма	31
Додаток 1	32
Додаток 2	34
Додаток 3	35

В О В Е Д**Овие воведни белешки не се дел од дозволата**

Следната дозвола е издадена согласно Законот за животна средина (``Службен весник на РМ``бр. 53/05, 27/05, 24/07, 159/08, 83/09, 47/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 146/15, 192/15, 39/16, 99/18) за работа на инсталација што извршува една или повеќе активности наведени во Уредбата на Владата за ``Определување на инсталациите за кои се издава интегрирана еколошка дозвола со временски распоред за поднесување оперативни планови``, до одобреното ниво во Дозволата.

Краток опис на инсталацијата регулирана со оваа дозвола

Рудното наоѓалиште ``Бела Пола`` кај н.м.Небрегово – општина Долнени, чиј концесионер е ``ЛАРИН МРАМОР КОМПАНИ`` АД – Скопје, се наоѓа во југозападниот дел на Македонија во општина Долнени и се протега на површина од 0,64км² и надморска височина од 900м. Најблиското населено место Небрегово оддалечено е 3км од локалитетот. Активностите кои се опфатени со оваа дозвола се однесуваат на производство на мермерни блокови и томболони. Експлоатацијата на лежиштето на мермер е со површински коп кој е висински и се развива на осум етажи со примена на современа механизација. За припрема на теренот на површинскиот коп се користат експлозивни средства, а додека издвојувањето на мермерните ламели се врши со примена на основната технологија на пилење со дијамантски жични пили. Потоа со помош на механизација се врши соборување на ламелите на работниот планум, каде истите се мерат, обележуваат и со помош на дијамантска пила се врши кроење на комерцијалните блокови. Товарањето и транспортот на јаловината од етажите до одложувалиштата, како и товарњето и транспортот на комерцијалните блокови и томболоните од етажите до плацот за складирање, се врши со соодветна товарна и транспортна механизација..

Други интегрирани дозволи поврзани со оваа инсталација

Сопственик на дозволата	Број на дозвола	Дата на издавање
ЛАРИН МРАМОР КОМПАНИ АД	08-26/3	10.01.2014

Заменети дозволи/Согласности/Овластувања поврзани со оваа инсталација

Сопственик	Референтен број	Дата на издавање
ЛАРИН МРАМОР КОМПАНИ АД	08-902/2	06.10.2010г.

Дозвола за усогласување со оперативен план

Комуникација

Доколку саката да контактирате со Органот на локалната самоуправа надлежен за работите од областа на животната средина (во понатамошниот текст Надлежниот орган) во врска со оваа дозвола, Ве молиме наведете го Бројот на дозволата.

За било, каква комуникација, контактирајте го Надлежниот орган на адресата **Општина Долнени – Локална самоуправа, 7504 Долнени.**

Доверливост

Дозволата го обврзува Операторот да доставува податоци до Надлежниот орган. Надлежниот орган ќе ги стави податоците во општинските регистри, согласно потребите на Законот за животна средина. Доколку Операторот смета дека било кои од обезбедените податоци се деловно доверливи, може да се обрати до Надлежниот орган да ги из земе истите од регистарот, согласно Законот за животна средина. За да му овозможи на Надлежниот орган да определи дали податоците се деловно доверливи, Операторот треба истите јасно да ги дефинира и да наведе јасни и прецизни причини поради кои бара изземање. Операторот може да наведе кои документи или делови од нив ги смета за деловно или индустриски доверливи, согласно Законот за животна средина, член 55, став 2, точка 4. операторот ќе ја наведе причината поради која Надлежниот орган треба да одобри доверливост. Податоците и причината за доверливост треба да бидат приложени кон барањето за интегрирана еколошка дозвола во посебен плик (коверт).

Промени во дозволата

Оваа дозвола може да се менува во согласност со законот за животна средина. Доколку дозволата овластува изведување на посебни активности од областа на управувањето со отпад, тогаш е потребно да се приложи уверение за положен стручен испит за управител со отпад за лицето задолжено за таа активност.

Преглед на барани и доставени документи

Предмет	Датум	Коментар
Барање (Бр.)	Добиено	
03-886/1	24.07.2020год.	комплетно

Б – Интегрирана еколошка дозвола

Закон за животна средина

Број на дозвола
(Бр.) 09-886/4 од 26.10.2022г.

Надлежниот орган за животна средина во рамките на својата надлежност во согласност со член 95 од Законот за животна средина (``Службен весник на РМ`` бр. 53/05, 27/05, 24/07, 159/08, 83/09, 47/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 146/15, 192/15, 39/16, 99/18), го овластува

``ЛАРИН МРАМОР КОМПАНИ`` АД-Скопје, (``Оператор``)

со регистрирано седиште на

бул. ``Анкарска`` бр.29 А
1000, Скопје

Број на регистрација на компанијата (ЕМБС) 5162742

да раководи со Инсталацијата

Ископ и дробење на минерални суровини
с.Небрегово
Општина Долнени
7504, Долнени

во рамките на дозволата и условите во неа.

Потпис

ГРАДОНАЧАЛНИК/KRYETARI
УРИМ ИБЕСКИ/URIM IBESKI

Овластен да потпише во име на Надлежниот орган за животна средина.

Датум

26.10.2022г.

Услови

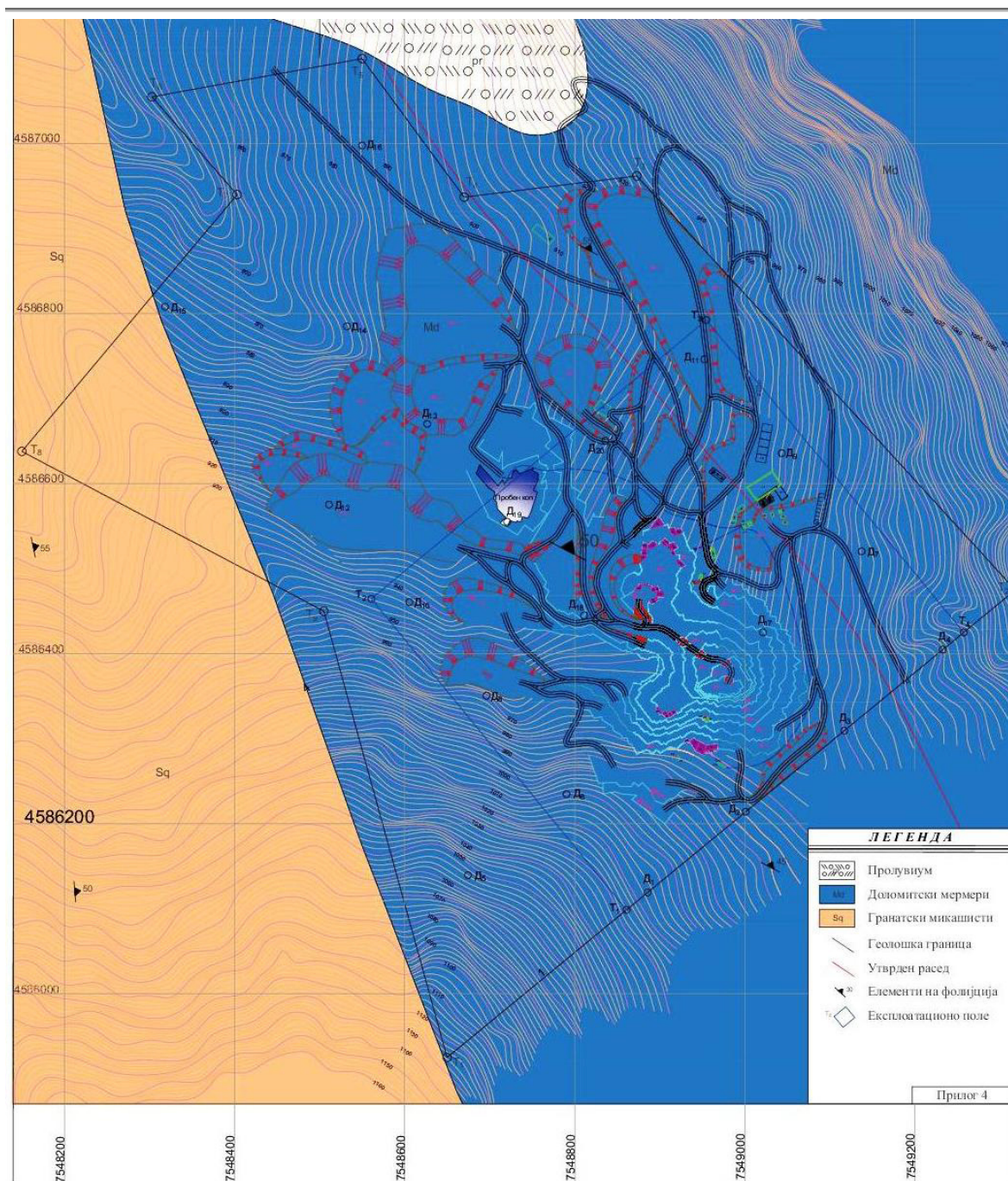
1. Инсталација за која се издава дозволата

1.1.1. Операторот е овластен да изведува активности и/или поврзани активности наведени во Табела 1.1.1.

Табела 1.1.1.		
Активност од Анекс 2 од УРЕДБА за определување на активностите на инсталациите за кои се издава интегрирана еколошка дозвола односно дозвола за усогласување со оперативен план и временски распоред за поднесување на барање за дозвола за усогласување со оперативен план	Опис на наведената активност	Граници на наведената активност
ПРИЛОГ 2 Точка 3.2 Инсталации за ископ, дробење, мелење, сеење, загревање на минерални суровини	Површинска експлоатација на мермер. Производство на мермерни комерцијални блокови и томболони.	T1: X=4 585 925; Y=7 548 650 T2: X=4 586 475; Y=7 549 318 T3: X=4 586 962; Y=7 548 873 T4: X=4 586 937; Y=7 548 670 T5: X=4 587 100; Y=7 548 550 T6: X=4 587 055; Y=7 548 303 T7: X=4 586 940; Y=7 548 403 T8: X=4 586 638; Y=7 548 150 T9: X=4 586 450; Y=7 548 505

1.1.2. Активностите овластени во условите 1.1.1. ќе се одвиваат само во границите на локацијата на инсталацијата, прикажана во планот Табела 1.1.2.

Табела 1.1.2.	
Документ	Место во документацијата
Графички приказ на лежиштето со граници на експлоатационо поле	Страна 12 од Барањето

1.1.3. По добивање на Б-Интегрираната еколошка дозвола, Операторот е должен да го плати годишниот надоместок за поседување на Дозволата, за периодот за кој ја поседува. Годишниот надомест Операторот ќе го плаќа во текот на календарската година.

1.1.4. Оваа Дозвола е само за потребите на ИСКЗ според Законот за животна средина (`Сл.весник на РМ` 53/05, 27/05, 24/07, 159/08, 83/09, 47/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 146/15, 192/15, 39/16, 99/18) и ништо во оваа Дозвола не го

ослободува Операторот од обврските за исполнување на условите и барањата од други закони и подзаконски акти.

- 1.1.5. Инсталацијата ќе работи, ќе се контролира, ќе се одржува и емисиите ќе бидат такви како што е наведено во оваа Дозвола.
- 1.1.6. Инсталацијата не смее да работи над капацитетот наведен во барањето без согласност и писмено одобрение на Надлежниот орган.
- 1.1.7. Во текот на работата Операторот се задолжува редовно да врши мерења на емисии и истите да ги достави до Надлежниот орган (Додаток 2, Табела Д2).
- 1.1.8. Операторот на видно место ќе постави план на кој што ќе бидат прикажани:
  - Начинот и операциите за складирање на отпадот,
  - Видот на отпадот со негово место на складирање,
  - Постапка за работа,
  - Постапки за идни случаеви,
  - Мерки за издвојување на отпадот,
  - План за заштита од пожари,
  - Простор за складирање на пакување за отпад, односно празни пластични буриња,
  - Предвиден максимален капацитет за секое место од локацијата, и
  - Знаци за опасност на секое место на локацијата и соодветни карактеристики на складираниот отпад.
- 1.1.9. Б-Интегрираната еколошка дозвола има важност од 7 (седум) години. Истата подлежи на ревизија при што доколку има потреба условите зададени во неа ќе се изменат.
- 1.1.10. Најдоцна една година пред истекот на временската рамка дадена во точка 1.1.9, Операторот е должен да поднесе барање за обновување на дозволата.

2. Работа на инсталацијата

2.1. Техники на управување и контрола

- 2.1.1. Инсталацијата за која се издава Дозволата, согласно условите во Дозволата ќе биде управувана и контролирана онака како што е опишано во барањето, или на друг начин договорен со Надлежниот орган во писмена форма.
- 2.1.2. Во инсталацијата треба да има поставено менаџер со соодветно квалификувано и работно искуство кој што ќе биде назначен како одговорно лице. Менаџерот на инсталацијата или некое друго номинирано лице со соодветни квалификации и искуство, во улога на заменик, ќе биде присутен во инсталацијата во секое време во текот на работата на инсталацијата или како што е поинаку назначено од страна на Надлежниот орган.
- 2.1.3. Копија од оваа Дозвола, како и оние делови од барањето кои се земени предвид во оваа Дозвола ќе бидат во секое време достапни за секој вработен кој ја извршува работата на која се однесуваат некои од барањата на Дозволата.
- 2.1.4. Целиот персонал ќе биде целосно запознаен со оние аспекти од условите на Дозволата, кои се релевантни на нивните должности и ќе бидат поткрепени со соодветна обука и писмени оперативни инструкции за да се овозможи да ги извршуваат своите должности.
- 2.1.5. Операторот не подоцна од 6 (шест) месеци од добивањето на оваа Дозвола, ќе воспостави и одржува систем за управување со животната средина (СУЖС). Системот за управување со животната средина ќе се надградува еднаш годишно на секои 12 месеци. Во СУЖС треба да бидат внесени следните елементи:
- Структура на управувањето и известување
  - Распоред на целите и задачите за животната средина
- 2.1.6. Операторот ќе подготви распоред на целите и задачите за животната средина. Распоредот, како минимум ќе обезбеди преглед на сите операции и процеси, вклучувајќи и проценка на практичните опции за ефикасност на енергијата и другите ресурси, употреба на почиста технологија, почисто производство и превенција, потоа спречување, редуција и

минимизирање на отпадот, како и вклучување на цели за намалување на отпадот. Распоредот ќе вклучува временски рамки за достигнувањето на поставените цели и ќе се однесува на период од минимум 5 (пет) години. Распоредот ќе се разгледува годишно на секои 12 месеци и сите измени треба да се пријават кај Надлежниот орган за нивно одобрение, како дел од годишниот извештај за животна средина (ГИЖС).

2.1.7. Операторот ќе му достави на Надлежниот орган програма за управување со животната средина (ПУЖС) за одобрување, во која што ќе биде вклучена и временска рамка за остварување на целите и задачите за животната средина подготвени во условот 2.1.5. По одобрување на програмата, Операторот треба истата да ја спроведе и да ја одржува. Таа ќе содржи:

- Распределба на одговорностите за задачите
- Средства со кои тие можат да се остварат
- Време во кое тие можат да се достигнат

2.1.8. ПУЖС ќе се разгледува еднаш годишно на секои 12 месеци и соодветните дополнувања ќе се доставуваат до Надлежниот орган за одобрение, како дел од годишниот извештај за животна средина (ГИЖС) (услов 2.1.5.).

2.1.9. Како дел од ГИЖС, Операторот ќе подготви и ќе достави до Надлежниот орган Извештај за програмата, вклучувајќи ги успехите во постигнувањето на договорените цели. Таквите извештаи ќе се чуваат во рамките на инсталацијата за период не помал од 7 (седум) години и ќе бидат достапни за инспекција од овластените лица на Надлежниот орган.

2.1.10. Лице одговорно за заштита на животната средина е Сашо Николоски – лиценциран управител со отпад.

Табела 2.1.1.: Техники на управување и контрола		
Опис	Документ	Дата кога е примено
Опис на технички активности	Барање бр.03-886/1, Поглавје II	24.07.2020
Опис на површинскиот коп	Барање бр.03-886/1, Поглавје II	24.07.2020
Опис на инсталацијата и опремата	Барање бр.03-886/1, Поглавје II	24.07.2020
Опис на придружните објекти	Барање бр.03-886/1, Поглавје II	24.07.2020
Опис на технолошкиот процес	Барање бр.03-886/1, Поглавје II	24.07.2020

Опис на минирање на ископот	Барање бр.03-886/1, Поглавје II	24.07.2020
Опис на производство на мермерни блокови и томболони	Барање бр.03-886/1, Поглавје II	24.07.2020
Опис на технолошки постапки во сервисна работилница	Барање бр.03-886/1, Поглавје II	24.07.2020
Картографски прилози и скици	Барање бр.03-886/1, Поглавје II	24.07.2020
Шематски приказ на резервоар за гориво	Барање бр.03-886/1, Поглавје II	24.07.2020
Шематски приказ на контејнер за експлозив	Барање бр.03-886/1, Поглавје II	24.07.2020
Граф. приказ на собору. на мермерна ламела	Барање бр.03-886/1, Поглавје II	24.07.2020
Технички приказ на товарна лопата	Барање бр.03-886/1, Поглавје II	24.07.2020

2.2. Суровини (вклучувајќи и вода)

2.2.1. Операторот, согласно условите од дозволата, ќе користи суровини (вклучувајќи и вода) онака како што е опишано во документите наведени во Табела 2.2.1., или на друг начин договорен со Надлежниот орган во писмена форма.

Табела 2.2.1.: Суровини (вклучувајќи и вода)		
Опис	Документ	Дата кога е примено
Опис на суровини	Барање бр.03-886/1, Поглавје IV	24.07.2020
Доломит	Барање бр.03-886/1, Поглавје IV	24.07.2020
Калцит	Барање бр.03-886/1, Поглавје IV	24.07.2020
Кварц	Барање бр.03-886/1, Поглавје IV	24.07.2020
Fe, Mn - оксиди	Барање бр.03-886/1, Поглавје IV	24.07.2020
Лискуни	Барање бр.03-886/1, Поглавје IV	24.07.2020
Експлозивни средства и експлозивни средства	Барање бр.03-886/1, Поглавје IV	24.07.2020
Прашкест експлозив	Барање бр.03-886/1, Поглавје IV	24.07.2020
Детонаторска каписла	Барање бр.03-886/1, Поглавје IV	24.07.2020
Детонаторски фитил	Барање бр.03-886/1, Поглавје IV	24.07.2020
Бавногорлив фитил	Барање бр.03-886/1, Поглавје IV	24.07.2020
Рударски каписли	Барање бр.03-886/1, Поглавје IV	24.07.2020
Нафта	Барање бр.03-886/1, Поглавје IV	24.07.2020
Садови под притисок: - Ацетилен; - Кислород;	Барање бр.03-886/1, Поглавје IV	24.07.2020
Моторно масло	Барање бр.03-886/1, Поглавје IV	24.07.2020

Хидраулично масло	Барање бр.03-886/1, Поглавје IV	24.07.2020
Антифриз	Барање бр.03-886/1, Поглавје IV	24.07.2020
Маст за подмачкување	Барање бр.03-886/1, Поглавје IV	24.07.2020
Спреј кој содржи: - Толуол - Пропан - Ксилен - Акрилен полимер	Барање бр.03-886/1, Поглавје IV	24.07.2020
Вода	Барање бр.03-886/1, Поглавје IV	24.07.2020
Електрична енергија	Барање бр.03-886/1, Поглавје IV	24.07.2020

2.2.2. Операторот ќе обезбеди безбедно чување на суровините и ќе се грижи за безбедноста на складиштата.

2.2.3. Сите суровини ќе бидат јасно означени за да се знае нивната содржина.

2.3. Ракување и складирање на отпадот

2.3.1. Операторот, согласно условите од дозволата, ќе ракува и ќе го складира отпадот онака како што е опишано во документите наведени во Табела 2.3.1. и 2.3.2, или на друг начин договорен со Надлежниот орган на писмено.

Табела 2.3.1.: Ракување и складирање на отпадот		
Опис	Документ	Дата кога е примено
Видови на цврст и течен отпад	Барање бр.03-886/1, Поглавје V Договор со ДАСКАЛО ДООЕЛ бр.0307-359/1 од 30.06.2016 Договор со Ауто-Хаус Заковски ДООЕЛ бр.0307-527/1 од 29.12.2017 Договор со ФПМ МИНОЛ ДООЕЛ бр.0307-576/1 од 05.12.2014	24.07.2020
Отпад од технолошки процес	Барање бр.03-886/1, Поглавје V Договор со ДАСКАЛО ДООЕЛ бр.0307-359/1 од 30.06.2016 Договор со Ауто-Хаус Заковски ДООЕЛ бр.0307-527/1 од 29.12.2017 Договор со ФПМ МИНОЛ ДООЕЛ бр.0307-576/1 од 05.12.2014	24.07.2020
Отпад од одржување на опремата	Барање бр.03-886/1, Поглавје V Договор со ДАСКАЛО ДООЕЛ бр.0307-359/1 од 30.06.2016 Договор со Ауто-Хаус Заковски ДООЕЛ бр.0307-527/1 од 29.12.2017 Договор со ФПМ МИНОЛ ДООЕЛ бр.0307-576/1 од 05.12.2014	24.07.2020

Постапување со отпад, ракување и складирање на цврст отпад	Барање бр.03-886/1, Поглавје V Договор со ДАСКАЛО ДООЕЛ бр.0307-359/1 од 30.06.2016 Договор со Ауто-Хаус Заковски ДООЕЛ бр.0307-527/1 од 29.12.2017 Договор со ФПМ МИНОЛ ДООЕЛ бр.0307-576/1 од 05.12.2014	24.07.2020
Собирање и транспорт на отпадот	Барање бр.03-886/1, Поглавје V Договор со ДАСКАЛО ДООЕЛ бр.0307-359/1 од 30.06.2016 Договор со Ауто-Хаус Заковски ДООЕЛ бр.0307-527/1 од 29.12.2017 Договор со ФПМ МИНОЛ ДООЕЛ бр.0307-576/1 од 05.12.2014	24.07.2020
Шематски приказ на одлагалишта на отпаден материјал	Барање бр.03-886/1, Поглавје V	24.07.2020

Табела 2.3.2.: Отпад складиран на самата локација

Опис на отпадот	Место на складирање на самата локација	Начин на складирање	Услови на складирање
Јаловина	Одложувалиште во кругот на експлоатационото поле	Реупотреба. Догоор со ЕКО МАР 2010 ДОО	Одложувалиште во рудник
Отпадни масла и масти	Буриња	Се чува до продажба	Соодветно се чува во рудник
Стари гуми		Се чува до продажба на ДАСКАЛО ДООЕЛ	Соодветно се чува во рудник
Акумулаторски батерии	Посебна просторија	Се чуваат до продажба на ДАСКАЛО ДООЕЛ	Соодветно се чува во рудник
Истрошени делови од механизација и опрема	Посебна просторија	Се чуваат до продажба на ДАСКАЛО ДООЕЛ	Соодветно се чува во рудник
Комунален отпад	Контејнер	Со селектирање. Се чува до превземање од ЈКП	Соодветно се чува во рудник
Експлозивни средства неупотребливи	/	Се уништува при наредно минирање и се складира со комуналниот отпад	Соодветно се чува во рудник
Отпадни гуми	Посебна просторија	Се складира до	Соодветно се чува во

		продажба	рудник
Антифриз	Посебна просторија	Се складира до продажба	Соодветно се чува во рудник
Хидраулично масло	Посебна просторија	Се складира до продажба	Соодветно се чува во рудник
Септик од полски тоалет	Септичка јама	Се исцрпува од ЈКП	Пречистителна станица во Прилеп

2.4. Преработка и одлагање на отпад

2.4.1. Операторот, согласно условите од дозволата, ќе го преработува и одлага отпадот како што е опишано во документите наведени во Табела 2.4.1., или на друг начин договорено на писмено со надлежниот орган.

Табела 2.4.1.: Искористување и отстранување на отпадот		
Опис	Документ	Дата кога е примено
Собирање и транспорт на отпадот	Барање бр.03-886/1, Поглавје V Договор со ДАСКАЛО ДООЕЛ бр.0307-359/1 од 30.06.2016	24.07.2020

2.4.2. Во границите на инсталацијата смее да се одлага исклучиво инертен отпад.

2.4.3. Се забранува истурање, фрлање, горење или согорување на отпадот.

2.4.4. Со отпадот кој времено ќе се складира ќе се постапува согласно позитивните законски прописи за складирање на отпад.

2.4.5. Отпадот кој се испраќа надвор од инсталацијата за рециклирање и одлагање ќе се транспотрира само од страна на овластено лице, на начин кој нема да има штетно влијание по животната средина, во согласност со соодветните национални и европски законски регулативи и протоколи.

2.4.6. Договорот за собирање и транспортирање на отпад ќе се изврши со правно лице кое поседува дозвола за собирање и транспорт на отпад.

2.4.7. За активностите кои се поврзани со операции за управување со отпад на локацијата, ќе се води целокупна евиденција, која ќе биде достапна за инспекција од страна на овластени лица на надлежниот орган во секое време. Оваа евиденција треба да содржи минимум од следниве детали:

- Имиња на превземачите и транспортерите на отпад.
- Имињата на лицата кои се одговорни за крајното одлагање/рециклирање на отпадот.
- Крајна дестинација на отпадот.
- Писмена потврда од приемот и одлагањето/рециклирањето на отпадот за било какви опасни материи кои се пратени надвор од локацијата.
- Тонажи и МКо Код за отпадните материи.

2.5. Спречување и контрола на хаварии

2.5.1. Операторот, согласно условите од дозволата, ќе ги спречи и ограничи последиците од хаварии онака како што е опишано во документите наведени во Табела 2.5.1., или на друг начин писмено договорен со надлежниот орган.

Табела 2.5.1.: Спречување и контрола на несакани дејствија		
Опис	Документ	Дата кога е примено
Опис на постапката за превземање активности за спречување на хаварии и реагирање во итни случаеви	Барање бр.03-886/1, Поглавје XIII	24.07.2020

2.5.2. Во случај на несреќа операторот веднаш треба да:

- Да го изолира изворот на било какви емисии;
- Да спроведе непосредна истрага за да се идентификува природата, изворот и причината на било која емисија која произлегува од тоа;
- Да го процени загадувањето на животната средина, ако го има предизвикано со инцидентот;
- Да идентификува и спроведе мерки за минимизирање на емисиите;
- Да го забележи датумот на несреќата;
- Да го извести надлежниот орган и другите релевантни власти.

2.5.3. Операторот е должен за настанатата хаварија веднаш да го извести надлежниот орган и органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина и да му ги достави податоците кои се однесуваат на:

- Околностите во кои се случила хаваријата;

- Присутните опасни супстанции за време и после хаваријата;
- Податоци потребни за проценување на последиците по здравјето на луѓето и по животната средина, до кои дошло како резултат на хаваријата;
- Превземените вонредни мерки.

2.5.4. Операторот е должен за предвидените активности и мерки за безбедност, како и за начинот на постапување во случај на хаварија, да ги информира лицата на кои би влијаела хаваријата.

2.5.5. Информациите за мерките за безбедност, операторот ќе ги анализира и проверува на секои 3 (три) години.

2.5.6. Информациите за мерките за безбедност ќе овозможи да бидат достапни до јавноста.

2.5.7. Операторот треба да достави предлог за одобрување до надлежниот орган во рок од еден месец од несреќата која се случила или на друг начин договорен со надлежниот орган. Предлогот има за цел да:

- Идентификува и постави мерки за да се избегне повторно случување на несреќата; и
- Идентификува и постави било какви други активности за санација.

2.6. Мониторинг

2.6.1. Операторот, согласно условите од дозволата, ќе изведува мониторинг, ќе го анализира и развива истиот како што е опишано во документите наведени во Табела 2.6.1., или на друг начин писмено договорен со надлежниот орган.

Табела 2.6.1.: Мониторинг		
Опис	Документ	Дата кога е примено
Мониторинг на емисии во вода	Барање бр.03-886/1, Поглавје XI	24.07.2020
Мониторинг на емисии во воздух	Барање бр.03-886/1, Поглавје XI	24.07.2020
Мониторинг на емисии на бучава	Барање бр.03-886/1, Поглавје XI	24.07.2020

2.6.2. Операторот ќе обезбеди:

- a безбеден и постојан пристап до мерните места, за да се овозможи земањето примероци/мониторингот да биде изведено во релација со точките во емисија наведени во Додаток 2, освен ако не е поинаку наведено во Додатокот; и
- b безбеден пристап до други точки на земање примероци/мониторинг, кога тоа ќе го побара Надлежниот орган.

2.6.3. Земањето примероци и анализите ќе се изведува според ISO стандардите.

2.6.4. Се задолжува ``ЛАРИН МРАМОР КОМПАНИ``АД за инсталацијата – ископ и дробење на минерални суровини на локалитетот ``Бела Пола``кај Небрегово, редовно да доставува Извештај од извршените мерења од мониторингот што може да го врши било која консултантска куќа. Извештаите треба по службен пат редвно да се доставуваат до надлежниот орган.

2.6.5. Фреквенцијата, методите и обемот на мониторинг, начинот на земање на примероци и анализа ќе се извршуваат како што е наведено во оваа Дозвола или може да се изменат во согласност со надлежниот орган кој ќе ја следи проценката на доставените резултати.

2.7. Престанок со работа

2.7.1. Операторот, согласно условите од дозволата, ќе обезбеди услови за престанок на работата на инсталацијата како што е опишано во документите наведени во Табела 2.11.1., или на друг начин писмено договорен со надлежниот орган.

Табела 2.11.1.: Престанок на работа		
Опис	Документ	Дата кога е примено
Ремедијација	Барање бр.03-886/1, Поглавје XIV	24.07.2020

2.7.2. Операторот во рок од 24 месеци од издавање на Дозволата треба да подготви детален план со финансиски импликации за престанок на работа на инсталацијата или нејзино затварање во целост.

2.7.3. Планот треба да содржи:

- Изјава за обемот на планот;
- Критериумите кои дефинираат успешен престанок со работа на активностите или на дел од нив, кој ќе обезбеди минимум влијание врз животната средина;
- Програма за постигнување на наведените критериуми;
- Финансиски детали за планот и како тие ќе бидат обезбедени.

2.7.4. Операторот ќе обезбеди јасна и детална проценка на ризикот од еколошка одговорност што ќе ги опфати одговорностите/обврските од минатите и сегашните активности. оваа проценка ќе ги вклучи одговорностите/обврските и трошоците за исполнување на планот за управување со ризикот по затворање на инсталацијата.

2.7.5. Обврската за враќање на животната средина во задоволителна состојба по престанок на работата на инсталацијата од страна на Операторот ќе се изврши во согласност со членот 120 од Законот за животна средина.

2.8. Инсталации со повеќе оператори

2.8.1. Со инсталацијата за која се издава управува само еден оператор, или оваа дозвола е валидна само за оние делови од инсталацијата што се означени на мапата во делот 1.1.2. од оваа дозвола.

3. Документација

- 3.1.1. Документацијата ќе содржи податоци за:
- a секоја неисправност, дефект или престанок на работата на постројката, опремата или техниките (вклучувајќи краткотрајни и долготрајни мерки за поправка) што може да има, имало или ќе има влијание на перформансите за животната средина што се однесуваат на инсталацијата за која се издава дозволата. Овие записи ќе бидат чувани во дневник воден за таа цел;
  - b целиот спроведен мониторинг и земањето примероци и сите проценки и оценки направени на основа на тие податоци.
- 3.1.2. Документацијата од 3.1.1. ќе биде достапна за инспекција од страна на Надлежниот орган во било кое пристојно време.
- 3.1.3. Копија од било кој специфициран или друг документ ќе му биде доставен на Надлежниот орган на негово барање и без надокнада.
- 3.1.4. Специфицираните и другите документи треба:
- a да бидат читливи;
  - b да бидат направени што е можно побрзо;
  - c да ги вклучат сите дополнувања и сите оригинални документи кои можат да се приложат.
- 3.1.5. Операторот е должен специфицираната и другата документација да ја чува најмалку пет години вклучувајќи го и престанокот со работа на инсталацијата.
- 3.1.6. За целиот примен или создаден отпад во инсталацијата за која што се издава дозволата, операторот ќе има документација (и ќе ја чува најмалку пет години вклучувајќи го и престанокот со работа на инсталацијата) за:
- a составот на отпадот, или онаму каде што е можно, опис;

- b најдобра проценка на количината создаден отпад;
  - c трасата на транспорт на отпадот за одлагање; и
  - d најдобра проценка на количината отпад испратен на преработка.
- 3.1.7. Операторот на инсталацијата за која што се издава дозволата ќе направи записник, доколку постојат жалби или тврдења за нејзино влијание врз животната средина. Во записникот треба да стои датум и време на жалбата, како и кратко резиме доколку имало било каква истрага по таа основа и резултати од истата. Таквите записи треба да бидат чувани во дневник воден за таа цел.
- 3.1.8. Операторот е должен да ги чува следниве документи и при увид на Овластените инспектори за животна средина истите ќе им ги достави на увид :
- Дозволи поврзани со инсталацијата;
  - Записи од сите прибирања на примероци за анализи, мерења, испитувања, калибрирања и одржување кое е извршено во согласност со барањата на оваа Дозвола и целиот мониторинг кој се поврзува со перформансите во однос на животната околина на инсталацијата;
  - Целата кореспонденција со Надлежниот орган.
- 3.1.9. Операторот ќе води записи за секој инцидент. Овој запис треба да вклучува детали за природата, обемот и влијанието на инцидентот, како и причините што довеле до него. Евиденцијата треба да ги вклучува и превземените корективни мерки за да се управува со инцидентот, да се минимизира генерираниот отпад и ефектот врз животната средина и да се избегне негово повторно случување. Операторот треба што е можно побрзо по известувањето за инцидентот, да му поднесе евиденција за инцидентот на Надлежниот орган.
- 3.1.10. Операторот се задолжува да изготви внатрешен план за вонредни состојби, кој ќе ги содржи мерките што треба да се превземат внатре во системот во случај на хаварија во рок од 90 дена по добивање на Дозволата. Истиот ќе го достави до Надлежниот орган во рок од 15 дена од денот на донесување.

4. Редовни извештаи

- 4.1.1. Сите извештаи и известувања што ги бара оваа дозвола, операторот ќе ги испраќа до Надлежниот орган за животна средина.
- 4.1.2. Операторот ќе даде извештај за параметрите од Табела Д2 во Додатокот 2 :
- a во однос на наведените емисиони точки;
  - b за периодите за кои се однесуваат извештаите наведени во Табела Д2 од Додатокот 2 и за обликот и содржината на формуларите, операторот и надлежниот орган ќе се договорат за време на преговорите;
  - c давање на податоци за вакви резултати и проценки како што може да биде барано од страна на формуларите наведени во тие Табели; и
  - d испраќање на извештај до Надлежниот орган во рок од 14 дена; и
  - e сите извештаи ќе бидат потпишани од страна на назначено овластено лице од инсталацијата.

5. Известувања

5.1.1. Операторот ќе го извести Надлежниот орган **без одложување** :

- a кога ќе забележи емисија на некоја супстанција која го надминува лимитот или критериумот на оваа дозвола, наведен во врска со таа супстанција;
- b кога ќе забележи фугитивна емисија што предизвикала или може да предизвика загадување, освен ако емитираната количина е многу мала да не може да предизвика загадување;
- c кога ќе забележи некаква неисправност, дефект или престанок на работа на постројката или техниките, што предизвикало или има потенцијал да предизвика загадување; и
- d било какво несакано дејство што предизвикало или има потенцијал да предизвика загадување.

5.1.2. Операторот ќе даде писмено известување што е можно побрзо, за секое од следниве работи:

- a перманентен престанок на работата на било кој дел или на целата инсталација, за која се издава дозволата;
- b престанок на работата на некој дел или на целата инсталација за која се издава дозволата, со можност да биде подолго од 1 година;
- c повторно стартување на работата на некој дел или целата инсталација за кој што се издава дозволата, по престанокот по известување според 5.1.2. (б).

5.1.3. Операторот ќе даде писмено известување во рок од 14 дена пред нивното појавување, за следниве работи:

- a било каква промена на трговското име на Операторот, регистарско име или адресата на регистрирана канцеларија;
- b промена на податоците за холдинг компанијата на операторот (вклучувајќи и податоци за холдинг компанијата кога операторот станува дел од неа);
- c за активности кога операторот оди во стечај, склучува доброволен договор или е оштетен.

6. Емисии

6.1. Емисии во воздух

6.1.1. Фугитивните емисии во воздух ќе се следат од точките наведени во Табела 6.1.1

Табела 6.1.1.: Следење на фугитивните емисии		
Референтна точка	Опис	Локација на точката на емисија
T1	Јужно од локацијата	X = 4 585 925 Y = 7 548 650
T2	Источно од локацијата	X = 4 586 475 Y = 7 549 318
T3	Северо-источно од локацијата	X = 4 586 962 Y = 7 548 873
T5	Северно од локацијата	X = 4 587 100 Y = 7 548 550
T6	Северо-западно од локацијата	X = 4 587 055 Y = 7 548 303
T8	Западно од локацијата	X = 4 586 638 Y = 7 548 150
T9	Југо-западно од локацијата	X = 4 586 450 Y = 7 548 505

6.1.2. Граничните вредности за квалитет на амбиенталниот воздух за параметарот(ите) на точките наведени во Табела 6.1.2 нема да бидат пречекорени по конечната реализација на оперативниот план. За наредните мерења да се изврши промена на мерните места T3 и T6, односно тие да се заменат со мерните места T4 и T7.

6.1.3. Временските периоди од 6.1.2. соодветствуваат на оние од прифатениот оперативен план во поглавјето 8 од оваа дозвола.

6.1.4. Операторот ќе врши мониторинг на параметрите наведени во Табела 6.1.2., на точките на емисија и најмалку на фреквенции наведени во таа Табела.

Табела 6.1.2. : Следење на гранични вредности на Аероседиментација		
Параметри	Мерни точки од T1 до T9 (Прилог 2 од Барањето)	Фреквенција на мониторинг
Прашина mg/m ³	0,01 – 0,02 mg/m ³	Годишен мониторинг
Прашина mg/m ³ /ден	0,96 – 1,92 mg/m ³ /ден	
Гранични вредности – Максимално дозволени	50 mg/m ³ / за 1 час	Годишен мониторинг
	300 mg/m ³ / за 8 часа	

концентрации (МДК)		
--------------------	--	--

- 6.1.5. Емисиите од инсталацијата не треба да содржат нападен мирис надвор од границите на инсталацијата.
- 6.1.6. Емисиите во воздухот, освен пареа и кондензирана водена пареа, не треба да содржат капки од перзистентна магла и перзинстенчен чад.
- 6.1.7. Емисиите не треба да содржат видлив чад. Ако, поради причина на одржување, емисиите на чад се предизвикани од повторно стартување од ладно, истото не треба да трае подолго од 20 минути во било кој период од 8 часови и сите практични чекори треба да се преземат да минимизира емисијата.
- 6.1.8. Операторот ќе обезбеди карта со сите емисиони точки и координати на местата на земање на примероци.

6.2. Емисии во почва

- 6.2.1. Нема да има емисии во почвата.
- 6.2.2. Операторот ќе извести за секоја непредвидена емисија во почва.

6.3. Емисии во вода (различни од емисиите во канализација)

- 6.3.1. Емисии во вода од точка(и) на емисија наведени во Табела 6.3.1. ќе потекнуваат само од извор(ите) наведени во таа Табела.

Табела 6.3.1.: Точки на емисија во вода		
Ознака на точка на емисија	Извор	Количество
НЕМА ЕМИСИИ ВО ВОДА		

- 6.3.2. Границите на емисиите во вода за параметарот(рите) и точката(ите) на емисија поставени во Табела 6.3.2., нема да бидат пречекорени во соодветниот временски период.
- 6.3.3. Временските периоди од 6.3.2. соодветствуваат на оние кои се наведени во Барањето за добивање на оваа Дозвола.

- 6.3.4. Операторот ќе изведува мониторинг на параметрите наведени во Табела 6.3.2. на точките на емисија и најмалку на фреквенции наведени во таа Табела.

Табела 6.3.2. : Граници на емисија во вода					
Параметар	Точка на емисија		Точка на емисија		Фреквенција на мониторинг
	До (датум)	Од (датум)	До (датум)	Од (датум)	
	Вредност	Вредност	Вредност	Вредност	

- 6.3.5. Не смее да има емисии во вода од страна на инсталацијата за која се издава дозволата, на било која супстанција пропишана за вода за која нема дадено граници во Табела 6.3.2., освен за концентрации кои не се поголеми од оние кои веќе ги има во водата.
- 6.3.6. Операторот ќе земма примероци и ќе врши мониторинг на местото на испустот (наведи(со (наведи) фреквенција).
- 6.3.7. Операторот ќе го извести Надлежниот орган за секоја непредвидена емисија во површинските води.

6.4. Емисии во канализација

- 6.4.1. Емисии во канализација от точката(ите) на емисија наведени во Табела 6.4.1. ќе потекнуваат само од изворот(ите) наведени во таа Табела.

Табела 6.4.1.: Точки на емисија во канализација		
Ознака на точка на емисија	Извор	Канализација

- 6.4.2. Границите на емисиите во канализација за параметарот(рите) и точките на емисија поставени во Табела 6.4.2., нема да бидат пречекорени во соодветниот временски период.
- 6.4.3. Временските периоди од 6.4.2. соодветствуваат на оние кои се наведени во Барањето за оваа дозвола.

Табела 6.4.2. : Граници на емисии во канализација					
Параметар	Точка на емисија		Точка на емисија		Фреквенција на мониторинг
	До (датум)	Од (датум)	До (датум)	Од (датум)	
	Вредност	Вредност	Вредност	Вредност	

- 6.4.4. Операторот ќе врши мониторинг на параметрите наведени во Табела 6.4.3а и 6.4.3б на точките на емисија и не поретко од наведеното во таа Табела.
- 6.4.5. Нема да има испуштање на било какви супстанции кои може да предизвикаат штета на канализацијата или да имаат влијание на нејзиното одржување.

Табела 6.4.3а : Барања за мониторинг за канализација (се до и вклучувајќи ???.?.2010)		
Параметар	Точка на емисија	Точка на емисија
НЕМА ЕМИСИИ ВО КАНАЛИЗАЦИЈА		

Табела 6.4.3б: Мониторинг на канализација (од ???.?.2010)		
Параметар	Точка на емисија	Точка на емисија
НЕМА ЕМИСИИ ВО КАНАЛИЗАЦИЈА		

- 6.4.6. Не смее да има емисии во канализација од страна на инсталацијата за која се издава дозволата, на било која супстанција пропишана за вода за која нема дадено граници во Табела 6.4.2., освен за концентрации кои не се поголеми од оние кои веќе ги има во водата.

6.5. Емисии на топлина

6.5.1. Нема термално испуштање кое ќе влијае врз животната средина.

6.6. Емисии на бучава и вибрации

6.6.1. Емисиите на бучава од локацијата на инсталацијата треба да бидат во согласност со стандардите пропишани со националното законодавство (Одлука за утврдување во кои случаи се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава Службен весник на Република Македонија бр. 1/09, Правилникот за локациите на мерните станици и мерните места (Службен весник на Република Македонија бр 12/08) и Правилник за гранични вредности на нивото на бучава во животната средина (Службен весник на Република Македонија бр 147/08), табела 6.6.1

Табела 6.6.1 : Точки на емисии од бучава				
Референтни точки	НКС 5Н, 5Е	Ниво на звучен притисок (dB)		
		L (A) _{eq}	L (A) ₁₀	L (A) ₉₀
Граници на локацијата				
T1	41°25'22.99"N 21°34'54.15"E	54,8	49	47,9
T2	41°25'27.04"N 21°34'49.95"E	56,6	48,3	47,2
T3	41°25'11.28"N 21°34'37.20"E	55,1	47,8	46,7
T4	41°25'8.44"N 21°34'57.16"E	54,4	51,2	50,2
Осетливи локации	Поради тоа што инсталацијата се наоѓа на најмалку 3 км од населено место не постојат осетливи локации			

6.6.2. Операторот ќе врши преглед на бучавата на локацијата еднаш годишно.

6.6.3. Емисиите на бучавата нема да ја надминат границата од 70 db согласно член 3 од Правилникот за гранични вредности на ниво на бучава во животна средина ("Сл.весник на РМ" бр.147/08).

6.6.4. Бидејќи инсталацијата се наоѓа во рударско-индустриска зона, не ја надминува максимално дозволената граница од 70 dB дење и ноќе.

- 6.6.5. Од увидот на лице место се утврди дека операциите на минирање во инсталацијата се соодветни за условите на работа на копот и од досегашната долгогодишна работа на инсталацијата не претставува потенцијален извор на ширење на опасни сеизмички потреси на копот, ниту во неговата поширока околина.
- 6.6.6. Извори на нејонизирачко зрачење на инсталацијата кои негативно би влијаеле врз животната средина не постојат.

7. Пренос до пречистителна станица за отпадни води

Нема.

8. Програма за подобрување

- 8.1.1. Доколку Операторот предвиди подобрување или модернизација на производниот процес, односно воведување на нови стандардизирани мерки, должен е да изработи програма за подобрување и истата заедно со известување за предвидените активности да ги достави на одобрување до надлежниот орган.
- 8.1.2. Известувањето за предвидените активности од Програмата за подобрување треба да ги содржи податоците наведени во Табела 8.1.1

Табела 8.1.1. : Програма за подобрување		
Ознака	Мерка	Датум на завршување
8.1	Изведба на настешници за да се спречи негативното атмосферско влијание односно контаминирање на почвата	Март 2023
8.1	Изведување на преливен таложник со масложакач на новата окација на пералната за намалување на негативните влијанија врз почвата	Април 2023
8.1	Изведба на бетонирана платформа каде ќе се врши полнење на гориво за да се спречи контаминирање на почвата	Јули 2023
8.1	Рекултивација на етажите на копот за да се вратат пејзажните карактеристики на просторот	/
8.1	Рекултивација на етажите на одложувалиштето за јаловина за да се вратат пејзажните карактеристики на просторот и да се намали процесот на ерозија на одложувалиштето	/

- 8.1.3. Операторот ќе ја спроведува Програмата за подобрување онака како што е договорено со Надлежниот орган.

9. Договор за промени во пишана форма

9.1.1. Кога својството или како што е друго договорено напишено се користи во услов од дозволата, операторот ќе бара таков договор на следниот начин :

- a операторот ќе му даде на Надлежниот орган писмено известување за деталите на предложената промена, означувајќи го релевантниот(те) дел(ови) од оваа дозвола; и
- b ваквото известување ќе вклучува проценка на можните влијанија на предложената промена (вклучувајќи создавање отпад) како ризик за животната средина од страна на инсталацијата за која се дава дозволата.

9.1.2. Секоја промена предложена според условот 10.1.1. и договорена писмено со Надлежниот орган, може да се имплементира само откако операторот му даде на Надлежниот орган претходно писмено известување за датумот на имплементација на промената. Почнувајќи од тој датум, операторот ќе ја управува инсталацијата согласно таа промена и за секој релевантен документ што се однесува на тоа дозволата ќе мора да се дополнува.

9.1.3. Сите позначајни промени во инсталацијата или работите поврзани со неа, а кои се од типот на :

- Материјална промена или зголемување на природата или количината на било која емисија;
- Системите за намалување/третман или преработка;
- Опсег на процесите што се изведуваат;
- Горивата, суровините, меѓупродуктите, продуктите или создадениот отпад, или
- Било каква промена: Инфраструктурата на управување со локацијата или контрола на несакано еколошко влијание кои би имале влијание врз животната средина, ќе се изведуваат или ќе започнат со претходно известување за тоа и во договор со Надлежниот орган.

Додаток 1

Писмена потврда за условот 5.1.1. (известувања), согласно условот 5.1.2.

Овој Додаток ги прикажува информациите што операторот треба да ги достави до Надлежниот орган за да го задоволи условот 5.1.2. од оваа дозвола.

Мерните единици користени во податоците прикажани во делот А и Б треба да бидат соодветни на условите на емисијата. Онаму каде што е можно, да се направи споредба на реалната емисија и дозволените граници на емисија.

Ако некоја информација се смета за деловно доверлива, треба да биде одделена од оние што не се доверливи, поднесена на одделен лист заедно со барање за комерцијална доверливост во согласност со Законот за животна средина.

Потврдата треба да содржи :

Дел А

- Име на операторот.
- Број на дозвола.
- Локација на инсталацијата.
- Датум на доставување на податоци.
- Време, датум и локација на емисијата.
- Карактеристики и детали на емитираната(ите) супстанција(и), треба да вклучува:
  - Најдобра проценка на количината или интензитетот на емисија, и времето кога се случила емисијата.
  - Медиум на животната средина на кој што се однесува емисијата.
  - Превземени или планирани мерки за стопирање на емисијата.

Дел Б

- Други попрецизни податоци за предметот известењн во Делот А.

- Превземени или планирани мерки за спречување за повторно појавување на истиот проблем.
- Превземени или планирани мерки за исправување, лимитирање или спречување на загадувањето или штетата на животната средина што може да се случи како резултат на емисијата.
- Датум на сите известувања од Делот А за време на претходните 24 месеци.
- Име Пошта .....
- Потпис Датум
- Изјава дека потпишаниот е овластен да потпишува во име на операторот.

Додаток 2

Извештаи за податоците од мониторингот

Параметрите за кои извештаите ќе бидат направени, согласно условите 4.1.2. од оваа дозвола, се наведени подолу.

Табела Д2 : Извештаи за податоците од мониторингот			
Параметар	Точка на емисија	Период за давање извештаи	Почеток на периодот
Емисии во воздух Прашина	T1 – T9 Табела 6.1.1	Годишен извештај	Јуни, 2023
Емисии на бучава	T1 – T4 Табела 6.6.1	Годишен извештај	Јуни, 2023
Емисии на вибрации	T1 – T4 Табела 6.6.1	По потреба	

Додаток 3

Пенали како мерка за исполнување на обврските од Дозволата

Со овој Додаток се утврдуваат пенали како мерка за исполнување на обврските од Б интегрираната еколошка дозвола на операторот на инсталацијата издадена од Градоначалникот на општина Долнени, и се определува висина на пеналите во случај на неисполнување на обврските од Програмата за подобрување која е составен дел од дозволата.

Определување на пенали

1. Операторот на инсталацијата е должен да ги исполни сите услови, мерки и временски рокови пропишани во Дозволата, како и мерките со временските рокови пропишани во програмата за подобрување која е составен дел на Дозволата.
2. Надлежниот орган како мерка за реализација на програмата за подобрување определува пенали во висина од 120% од висината на трошоците за спроведување на една фаза од Програмата за подобрување со средна вредност.
3. Операторот ќе ги спроведува договорените мерки наведени во Б интегрираната еколошка дозвола и е должен придржувајќи се на временските рамки писмено да го извести Надлежниот орган, во рок од 14 дена по извршување на секоја од пропишаните мерки.
4. Надлежниот орган е должен по завршувањето на секоја календарска година преку овластен инспектор или своите служби за животна средина да изврши инспекциски надзор кој ќе утврди дали условите и мерките во дозволата се спроведени од страна на операторот на инсталацијата.
5. Доколку утврди неисполнување на обврските од страна на операторот на инсталацијата согласно програмата за подобрување, овластениот инспектор или други релевантни служби од надлежниот орган ќе донесат решение со што ќе го задолжи операторот да постапи согласно програмата.

Присилна наплата

1. Надлежниот орган по конечното на решението во управна постапка ќе спроведе постапка за извршување на пеналите согласно Законот за извршување и ќе спроведе присилна наплата во согласност со определената висина на пеналите.
2. Доколку не се исполнат и спроведат условите пропишани во Дозволата, ќе се изврши присилно извршување од сметката или имотот на операторот на инсталацијата, поради наплата на доспеана, а не наплатена обврска како и трошоците во постапката.
3. По спроведеното присилно извршување средствата од 20% добиени по овој основ се приход на општина Долнени, а средствата од 100% надлежниот орган ќе ги користи за набавка на средства кои се потребни за исполнување на мерките по програмата за подобрување на операторот и за други активности веќе предвидени во дозволата на операторот на инсталацијата.